

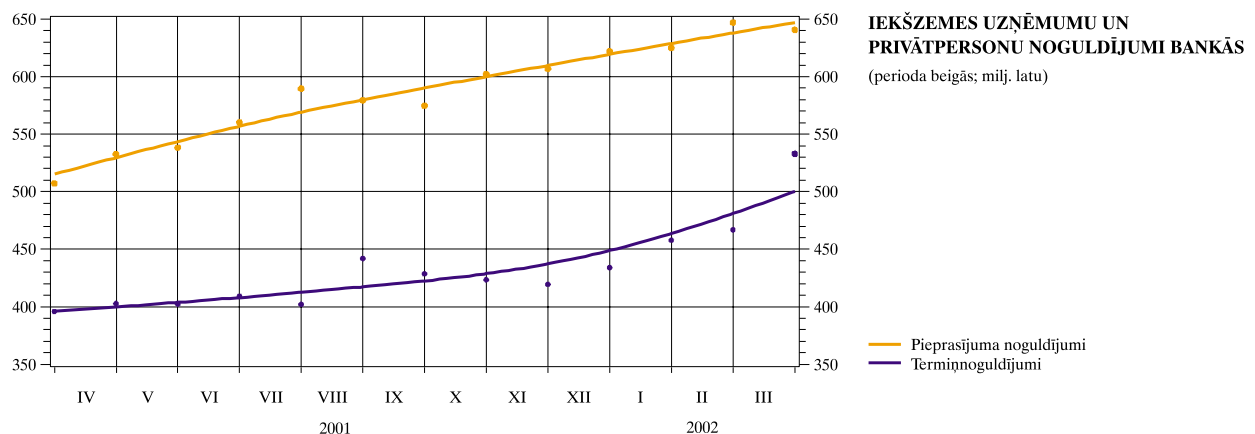
MONETĀRAIS BIĻETENS

3•2002

Martā strauji pieauga naudas piedāvājums – plašā nauda M2X palielinājās par 4.1%. Būtiski pieauga gan banku piesaistīto noguldījumu (par 5.4%), gan izsniegto kredītu (par 2.9%) atlikums. Skaidrās naudas pieprasījums palielinājās nedaudz – tās apjoms apgriezībā (bez atlikumiem banku kasēs) pieauga tikai par 1.2%. Ievērojami straujāk nekā februārī auga kredītiestāžu darbību raksturojošie rādītāji – aktīvi un kapitāls un rezerves. Turpinājās apstrādes rūpniecības un īpaši mazumtirdzniecības izaugsme. Bezdarba līmenis martā nemainījās (8.2%). Valsts konsolidētā kopbudžeta nodokļu ieņēmumu kāpums liecināja par augsto ekonomisko aktivitāti Latvijā.

Patēriņa cenu indekss palielinājās par 0.4%, bet patēriņa cenu gada inflācija un pamatinflācija saruka līdz 3.2%. Patēriņa cenu pieaugumu martā galvenokārt ietekmēja sezonāls lietoto automašīnu cenu kāpums (17.4%), kas noteica transporta patēriņa cenu pieaugumu par 3.5%, un apģērba un apavu cenu palielināšanās par 2.0%. Pārtikas produktu cenas saruka par 0.1%.

M2X marta beigās sasniedza 1 645.7 milj. latu. Plašās naudas pieauguma apjoms martā (65.2 milj. latu) bija 2.0 reizes lielāks nekā februārī, bet tās gada pieauguma temps (23.8%) bija augstākais kopš 2001. gada augusta. M2X kāpumu noteica liels iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma kāpums (59.8 milj. latu; t.sk. termiņnoguldījumu atlikuma pieaugums – 66.0 milj. latu). Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu noguldījumu atlikums palielinājās par 30.0%, bet pieprasījuma noguldījumu īpatsvars saruka no 56.2% līdz 54.6%. Pieauga gan latos, gan ārvalstu valūtā piesaistīto noguldījumu atlikums.

Banku sistēmas tīrie ārējie aktīvi samazinājās par 5.7 milj. latu, nedaudz sarūkot gan centrālās bankas, gan banku sektora ārējiem aktīviem. Straujš bija tiro iekšējo aktīvu kāpums (71.0 milj. latu), jo iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 40.9 milj. latu un neto kredīts valdībai – par 16.1 milj. latu. Tomēr iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma gada pieauguma temps martā nedaudz samazinājās (līdz 44.7%). Kāpumu joprojām nodrošināja galvenokārt ilgtermiņa kredītu atlikuma palielināšanās (par 33.0 milj. latu). Visvairāk pieauga hipotēku kredīta atlikums (par 25.4 milj. latu jeb 10.2%) un komerc-kredīta atlikums (par 19.1 milj. latu jeb 3.7%). Iekšzemes kredītu struktūrā nozīmīgākais joprojām bija komerc-kredīta atlikums (37.3% no šādu kredītu atlikuma) un industriālā kredīta atlikums (26.3%). Latos izsniegto kredītu un ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums palielinājās attiecīgi par 2.5% un 3.2%.

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais pārpalikums martā bija 2.9 milj. latu, bet tā deficīts 2002. gada pirmajos trijos mēnešos – 3.2 milj. latu (2001. gada atbilstošajā periodā – 9.0 milj. latu). Fiskālās situācijas uzlabošanas veicināja nodokļu ieņēmumu kāpums un maksājumi par valsts kapitāla daļu izmantošanu. Pievienotās vērtības nodokļa un iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi 2002. gada pirmajos trijos mēnešos salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga attiecīgi par 14.3% un 12.2%. Martā sociālās apdrošināšanas iemaksu mēneša apjoms bija lielākais pēdējo gadu laikā.

Valdības parāds martā samazinājās līdz 703.5 milj. latu. Valsts vērtspapīru apjoms apgrozībā gandrīz nemainījās (marta beigās – 249.8 milj. latu).

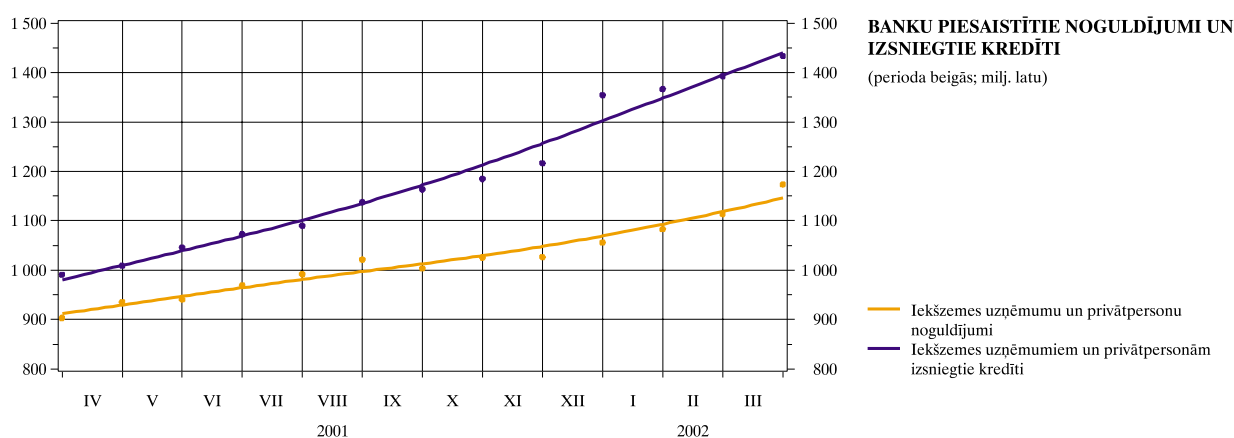
Kredītu pieprasījumu veicināja būtisks kredītu procentu likmju kritums. Latos izsniegto īstermiņa kredītu un ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme saruka attiecīgi par 0.8 procentu punktiem un 1.1 procentu punktu (līdz 9.4% un 9.6%), bet OECD valstu valūtās izsniegto īstermiņa kredītu un ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme – attiecīgi par 1.1 procentu punktu un 1.3 procentu punktiem (līdz 7.9% un 5.7%). OECD valstu valūtās izsniegto ilgtermiņa kredītu vidējās svērtās procentu likmes kritumu noteica aizdevumi ar zemu procentu likmi nebanku finanšu institūcijām. Banku piesaistīto noguldījumu vidējās svērtās procentu likmes mainījās maz. Vienīgi latos veikto ilgtermiņa noguldījumu vidējā svērtā procentu likme pieauga par 0.5 procentu punktiem (līdz 5.4%).

Ekonomiskā aktivitāte turpinājās gan ASV, gan Eiropā, taču situāciju saasināja notikumi Tuvajos Austrumos, kas izraisīja strauju naftas cenu kāpumu. Naftas cenu svārstību ietekmē ASV dolāra kurss nedaudz samazinājās. Atbilstoši pasaules nozīmīgāko valūtu savstarpējo kursu dinamikai Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra kurss attiecībā pret latu martā saruka (par 0.5%), bet eiro, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss pieauga (attiecīgi par 0.6%, 0.1% un 0.6%).

Naudas bāze un centrālās bankas tirie ārējie aktīvi jau trešo mēnesi gandrīz nemainījās, un emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem bija 117.6%. Naudas piedāvājumu nedaudz palielināja bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu atlikuma pieaugums (par 8.5 milj. latu), bet samazināja banku termiņnoguldījumu atlikuma palielināšanās Latvijas Bankā (par 12.6 milj. latu). Valdības noguldījuma atlikuma Latvijas Bankā kāpumu līdzsvaroja centrālās bankas īpašumā esošo valsts vērtspapīru portfeļa pieaugums. Skaidrās naudas daudzums apgrozībā palielinājās par 5.8 milj. latu jeb 1.1%.

Banku likviditāte bija augsta, tāpēc starpbanku kredītu procentu likmes bija zemas un to svārstības – nelielas. RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem svārstījās starp 3.6% un 4.0%, bet kredītiem ar 3, 6 un 12 mēnešu termiņu tā svārstības nepārsniedza 0.1 procentu punktu. Arī Latvijas Bankas izsniegto *repo* kredītu apjoms (15.5 milj. latu) bija par 38.2% mazāks nekā februārī (mēneša zemākais rādītājs kopš 2000. gada jūnija). Valūtas mijmaiņas darījumi netika veikti, un šo darījumu kopējais atlikums samazinājās par 3.0 milj. latu (līdz 109.8 milj. latu), turklāt to veidoja 2000. un 2001. gadā veikto ilgtermiņa valūtas mijmaiņas darījumu atlikums.

Pēc vairākus mēnešus ilgušas lejupslīdes dzelzceļa transporta kravu pārvadājumu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 9.4%, palielinoties gan iekšzemes pārvadājumu, gan tranzītpārvadājumu apjomam.

	2002	
	II	III
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	0.2	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	-0.3	0.4
Gada (%)	3.3	3.2
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	3.4	3.2
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	96 935	97 624
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.2	8.2
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā balance (milj. latu)	-6.1	-3.2
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	101.9	*
Imports	165.8	*
Balance	-63.9	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

(perioda beigās; milj. latu)

(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2002	
	II	III
Banku sistēma		
M2X	1 580.5	1 645.7
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	466.4	471.8
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 114.1	1 173.9
Pieprasījuma noguldījumi	647.1	640.8
Termiņnoguldījumi	467.0	533.0
M2D	1 075.3	1 101.0
Tīrie ārējie aktīvi	499.8	494.1
Tīrie iekšējie aktīvi	1 080.7	1 151.7
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	1 393.2	1 434.1
Īstermiņa kredīti	276.0	283.9
Ilgttermiņa kredīti	1 117.2	1 150.2
Kredīts valdībai (neto)	91.7	107.8
Latvijas Banka		
M0	632.0	637.1
Skaidrā nauda apgrozībā	527.0	532.8
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	105.0	104.4
Tīrie ārējie aktīvi	753.4	749.2
Tīrie iekšējie aktīvi	-121.3	-112.1
Kredīti	-38.6	-28.5
Bankām	6.1	14.6
Valdībai (neto)	-44.8	-43.1
Pārējie aktīvi (neto)	-82.7	-83.5
Ārējās rezerves*	1 195.31	1 203.73
Zelts	74.13	73.83
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.15	0.15
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 120.96	1 129.68

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2002	
	II	III
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.4	3.3
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	10.2	9.4
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	9.0	7.9
Ilgttermiņa kredīti (izsniegti latos)	10.7	9.6
Ilgttermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	7.0	5.7
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.1	1.0
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.8
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	3.7	3.7
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	2.1	2.2
Ilgttermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.9	5.4
Ilgttermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	3.8	3.7
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6440	0.6410
Ls pret GBP	0.9130	0.9140
Ls pret 100 JPY	0.4790	0.4820
Ls pret EUR	0.5574	0.5610

Rīgas un Liepājas ostā saņemto un no tām nosūtīto kravu apjomam strauji augot (kāpums attiecīgi 25.7% un 15.3%), kravu apgrozība Latvijas ostās palielinājās par 3.1%.

Martā gaļas, piena un olu ražošanas apjoms palielinājās attiecīgi par 14.3%, 4.3% un 19.7%.

Rūpniecības ražotāju cenu indekss martā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi nemainījās, bet salīdzinājumā ar 2001. gada martu pieauga par 1.6%. Ražotāju cenu indekss visvairāk palielinājās farmaceitisko preparātu ražošanā, bet saruka elektroenerģijas ražošanā un sadalē, kā arī zivju un zivju produktu pārstrādē.

Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati par rūpniecības un tirdzniecības attīstību februārī liecināja, ka šajās nozarēs turpinājās izaugsme, turklāt tirdzniecībā kāpuma temps pat palielinājās. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss februārī pieauga par 0.2%. Produkcijas izlaide palielinājās apstrādes rūpniecībā (par 4.4%), bet saruka elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē, kā arī ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē. Mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga par 9.3%.

	2002	
	II	III
Banku rezerves	178.3	190.7
Nacionālā valūta banku kasēs	60.6	60.9
Noguldījumi Latvijas Bankā	117.7	129.8
Ārzemju aktīvi	1 485.7	1 564.9
Ārvalstu valūta banku kasēs	36.6	36.3
Prasības pret ārvalstu bankām	876.1	972.5
Prasības pret ārvalstu nebankām	550.5	541.3
Pārējie aktīvi	22.5	14.7
Prasības pret centrālo valdību (neto)	122.1	138.2
Prasības pret pašvaldībām (neto)	14.3	12.8
Prasības pret valsts uzņēmumiem	81.4	83.1
Prasības pret privātuzņēmumiem	1 075.0	1 101.0
Prasības pret privātpersonām	254.9	269.7
Neklasificētie aktīvi	250.8	286.9
Pamatlīdzekļi	107.3	107.2
Nauda ceļā	5.6	4.7
Pārējie aktīvi	49.0	48.3
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	88.9	126.7
AKTĪVI PAVISAM	3 462.5	3 647.2
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>351.8</i>	<i>319.1</i>
Pieprasījuma noguldījumi	361.4	359.4
Valsts uzņēmumu	42.9	38.1
Privātuzņēmumu	166.6	165.9
Privātpersonu	151.9	155.4
Terminnoguldījumi	247.5	269.7
Valsts uzņēmumu	42.0	41.3
Privātuzņēmumu	63.6	77.4
Privātpersonu	141.9	151.1
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	505.2	544.8
Valsts uzņēmumu	20.6	29.4
Privātuzņēmumu	188.1	193.5
Privātpersonu	296.4	321.8
Tranzītfondi	11.0	10.6
Ārzemju pasīvi	1 739.2	1 820.0
Saistības pret ārvalstu bankām	397.8	397.8
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 252.9	1 339.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	88.5	83.0
Saistības pret Latvijas Banku	6.1	14.6
Parāda vērtspapīri	29.8	14.0
Kapitāls un rezerves	318.0	324.4
Rezidentu	136.0	138.9
Nerezidentu	182.0	185.4
Uzkrājumi parādiem un saistībām	59.3	61.1
Neklasificētie pasīvi	185.0	228.7
Nauda ceļā	68.6	78.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	34.7	32.9
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	81.7	117.6
PASĪVI PAVISAM	3 462.5	3 647.2
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>351.8</i>	<i>319.1</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BALANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2002

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas mone-
tāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju rakstur-
lielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā
Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena
padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati
visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta
lapā ([http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/
index_LB.html](http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html)).